

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEUBNERIANA

M. TERENTIUS VARRO

SATVRARVM MENIPPEARVM
FRAGMENTA

EDIDIT

H. ASTBURY

G. TEUBNER VERLAGSGESSELLSCHAFT

1893

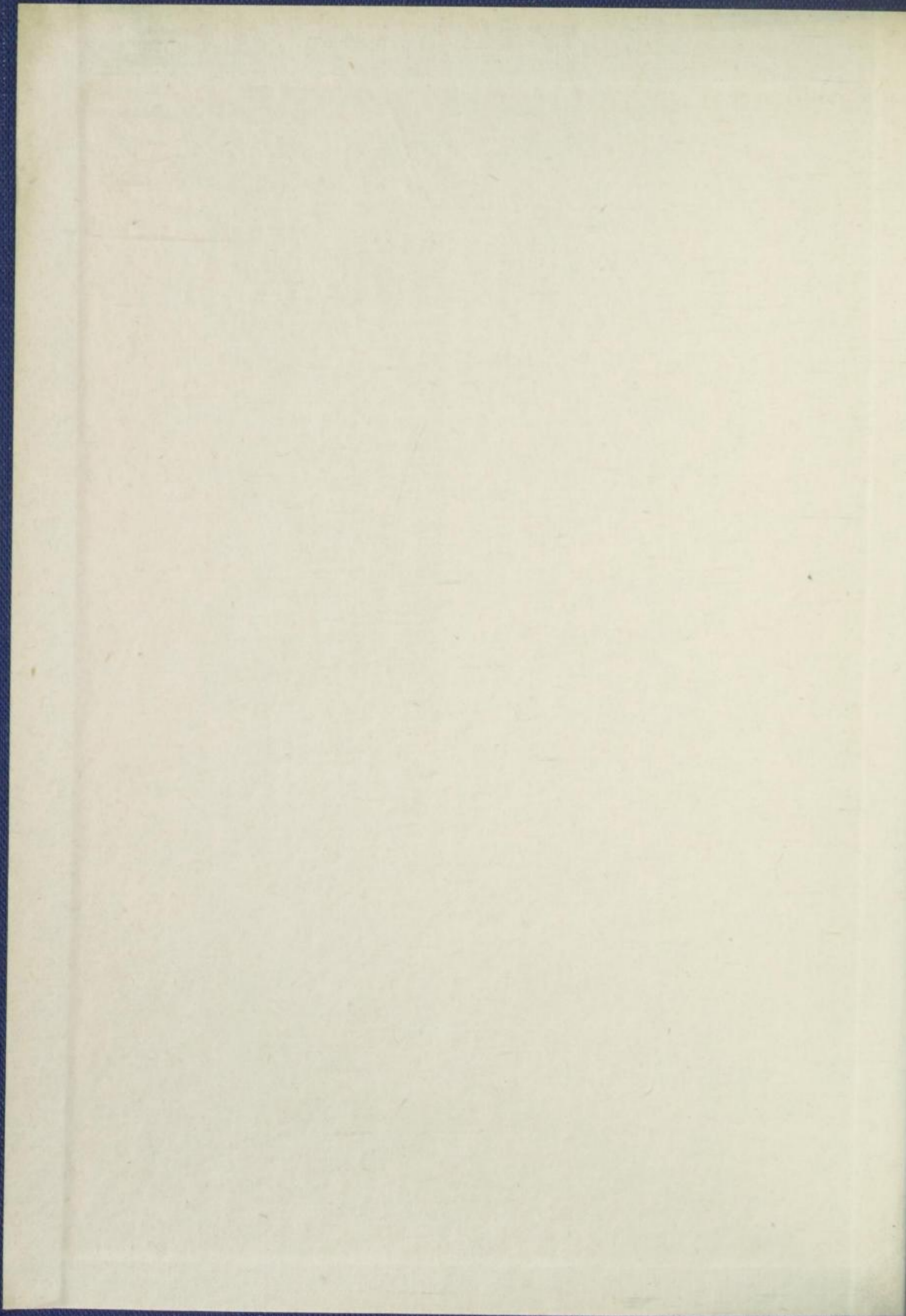
Sächsische

60	8°
----	----

750

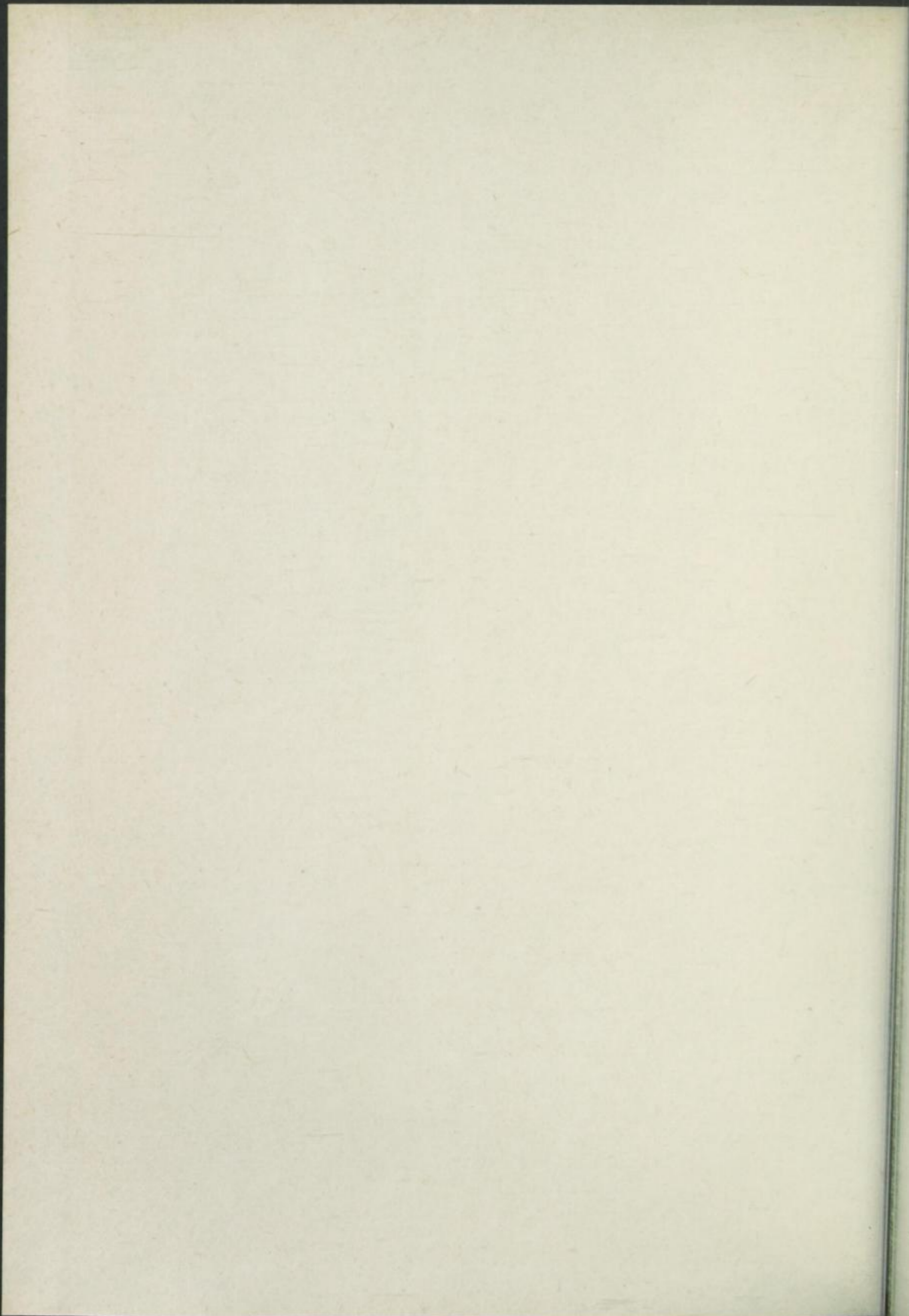
Landesbibl.

ASSEMBLIE DER KÖNIGLICHEN UNIVERSITÄT ZU LEIPZIG
M. FERDINAND VAKROVSKÝ

WYBRANE PRACE IZDAWANE W WARSZAWIE

FRAGMENTA

HERMANN

SCRIPTORVM GRÆCORVM ET ROMANORVM
YBODA FINOMAN

TEUBNERIANA

LEIPZIGER UNIVERSITÄTS-DRUCKEREI

1881

AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN DER DDR
ZENTRALINSTITUT
FÜR ALTE GESCHICHTE UND ARCHÄOLOGIE

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

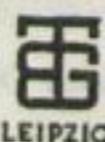
BSB B. G. TEUBNER VERLAGSGESELLSCHAFT
1985

M. TERENTII VARRONIS
SATVRARVM MENIPPEARVM
FRAGMENTA

EDIDIT

RAYMOND ASTBURY

LEIPZIG

BSB B. G. TEUBNER VERLAGSGESELLSCHAFT

1985

Varron, Marcus Terentius:]

Bibliotheca
scriptorum Graecorum et Romanorum

Teubneriana

ISSN 0233-1160

Redactor: Günther Christian Hansen

Redactor dieses Bandes: Günther Christian Hansen

Sächsische
Landesbibliothek

30 JAN 1986

Dresden

P

© BSB B.G. Teubner Verlagsgesellschaft, Leipzig, 1985

1. Auflage

VLN 294/375/3/85 · LSV 0886

Lektor: Dr. phil. Elisabeth Schuhmann

Printed in the German Democratic Republic

Gesamtherstellung: INTERDRUCK Graphischer Großbetrieb Leipzig,

Betrieb der ausgezeichneten Qualitätsarbeit, III/18/97

Bestell-Nr. 666 245 6

05400

M. TERENTIUS VARRO

- 7 numnam celatus in manu dextra scyphus,
caelo dolitus, artem ostentat Mentoris?
- 8 quid tristiores uideo te esse quam antihac,
Lampadio? numquid familiaris filius
amat, nec spes est auxili argentaria,
ideoque scapulae metuunt uirgidemiam?
- 9 haec postquam dixit, cedit citus celsus tolutim
- 10 pueri obscenis uerbis nouae nuptulae aures returant
- 11 uirgo de conuiuio abducatur ideo quod maiores nostri uirginis acerbae
auris ueneriis uocabulis inbui noluerunt
- 12 et pueri in aedibus saepius pedibus offensant, dum [recentes] musteos in
carnario fluitare suspiciunt

- 13 quid multa? factus sum uespertilio; neque in muribus plane neque in uolucris sum
14 Duloreste, qui †merita hominem † et <se> seruum facit

AGE MODO

- 15 Argo citirem
16 Aenea
17 terra culturae causa attributa olim particulatim hominibus, ut Etruria Tuscis, Samnium Sabellis

AIAX STRAMENTICIVS

- 18 acre aeger medicos exquisitum conuocabas, ut conualesceres

ΑΛΛΟΣ ΟΥΤΟΣ ΗΡΑΚΛΗΣ

- 19 grauida que mater peperit Ioui puellum
- 20 *Salios autem Herculi ubertate doctrinae altioris adsignat (Vergilius), quia is deus et apud pontifices idem qui et Mars habetur. et sane ita Menippea Varronis adfirmat quae inscribitur ἄλλος οὔτος Ἡρακλῆς, in qua, cum de Inuicto Hercule loqueretur, eundem esse ac Martem probauit*

ΑΛΛ' ΟΥ ΜΕΝΕΙ ΣΕ

περὶ φιλαργυρίας

- 21 quem secuntur cum rutundis uelitis leues parmis,
antesignani quadratis multisignibus tecti
- 22 etenim quibus seges praebeat domum, escam, potionem, quid desideremus?

quaero, te utrum hoc adduxerit caeli temperatura an terrae bonitas 23
 nos barbari quod innocentes in gabalum suffigimus homines; uos non 24
 barbari qui noxios obicitis bestiis

ANDABATAE

anima ut conclusa in uesica, quando est arte ligata, si pertuderis, aera 25
 reddet

candidum lacte <e> papilla cum fluit, signum putant 26

partuis quod hic sequatur mulierem e partu liquor

nec manus uisco tenaci tinxerant uiri castas 27

mortales multi rursus ac prorsus meant 28

edepol, idem caecus, non lusciosus est 29

non mirum si caecutis; aurum enim non minus praestringit oculos quam 30

ὁ πολὺς ἄκρατος

- 31 sed quiduis potius homo quam caruncula nostra
32 in reliquo corpore ab hoc fonte diffusast anima; hinc animus ad intel-
gentiam tributus
33 idque alterum appellamus a calendo calorem, alterum a feruore febrim
34 et me Iuppiter Olympiae, Minerua Athenis suis mystagogis uindicassent
35 sed quod haec loca aliquid genunt

ΑΝΘΡΩΠΟΠΟΛΙΣ

περὶ γενεθλιακῆς

- 36 non fit thensauris, non auro pectus solutum;
non demunt animis curas ac religiones
Persarum montes, non atria diuitis Crassi

- 37 uulgoque auarus fenerator spe lucri
rem scriptione duplicarat
- 38 dotis dato insulam Chrysam, agrum Caecubum, Seplasia
Capuae, macellum Romuli
- 39 et hymenaeus qui primo lauere aluum marsupio solet
- 40 non modo uinum dare, sed etiam, ut Plautus ait, 'murrinam, passum,
defrutum'
- 41 nam in omnibus legi καθ' ὑπερβατόν 'ne dares, ne polliceres quod datum
est'

ARMORVM IVDICIUM

- 42 ut in litore cancri digitis primoribus stare
- 43 illic uiros hortari ut rixarent praeclari philosophi

BAIAE

44 quod non solum innubae fiunt communis, set etiam ueteres repuerascunt
et multi pueri puellascunt

BIMARCVS

- 45 *τρόπων τρόπους* qui non modo ignorasse me
clamat, sed omnino omnis heroas negat
nescisse
- 46 quod utrum sit magnum an paruum, facile an difficul
- 47 ipsum propter uix liberti semiatrati exequiantur
- 48 † ipse fistis † dicite labda, et uiuos contemnite uiui;
anticipate atque addite calcar, stultos contemnite docti
- 49 nautae remiuagam mouent celocem
- 50 ut leuis tippula lymphon frigidus transit lacus

- 51   scena quem senem Latina uidit derisissimum
52 cum nouissime mutitaret, quantum sumptifecerit
53   magna uti tremescat Roma et magnae mandonum gulae
54   et pater diuum trisulcum fulmen igni feruido actum
             mittat in tholum macelli
55   chortis cocorum atque hamiotarum aucupumque
56   tunc repente caelitem altum tonitribus templum tonescit
57   ne me pedatus . . . uersuum tardor
             refrenet †tarte cum † rythmon certum

- 58 mihi que † diuidum stilo nostro † papyri inpleui scapos [capitio] nouo
partu poetico
- 59 cum Quintipor Clodius tot comoedias sine ulla fecerit Musa, ego unum
libellum non 'edolem', ut ait Ennius
- 60 ebrius es, Marce; Odyssian enim Homeri ruminari incipis, cum *περὶ
τρόπων* scripturum te Seio receperis
- 61 ideo fuga hostium Graece uocatur *τροπή*, hinc spolia capta, fixa in
stipitibus, appellantur tropea
- 62 *κατάχρησις* est enim uera cum in candelabro pendet strigile
- 63 aui et atai nostri, cum alium ac cepe eorum uerba olerent, tamen
optume animati erant

- 64 sociis es <hostis>, hostibus socius; bellum ita geris, ut bella omnia domum auferas
- 65 in inuidiam ueniant in hoc ipso rapinatores
- 66 non te pudet, Mani, cum domi tuae uides conmilitionum tuorum cohortis seruis tuis ministrare caementa?
- 67 nos ergo nihil egimus, quod legem Liciniam luci claro latam σκότῳ uitant
- 68 Vulcanum aequum nouae lagoenae ollarum figulator precatur
- 69 ut nouum cribrum nouo paxillo pendeat
- 70 non Hercules potest, qui Augeae egessit κόπρον

M. TERENTIUS VARRO

CAPRINVM PROELIVM

περὶ ἡδονῆς

- 71 unam uirtutem propriam mortalibus fecit;
cetera promisque uoluit communia habere
- 72 ne uobis censeam, si ad me referetis
- 73 non posse se amplius; perferre tamen suadet, † ut notat

CATAMITVS

- 74 scabere

CAVE CANEM

- 75 ubi riuus praecipitatum in nemore deorsum
rapitur atque offensus aliquo a scopulo lapidoso albicatur

COLVMNAE HERCVLIS

περὶ δόξης

76 itaque eas inceraui <et conscribillavi> Herculis athlis

CRAS CREDO, HODIE NIHIL

77   atque ut igni feruido medullitus
          aquiloniam intus eruat frigidinem
78   quibus instabilis animus ardens mutatiliter auct habere et
          non habere fastidiliter inconstanti pectore

CYCNVS

περὶ ταφῆς

79   tua templa ad alta †fani† properans citus itere

- 80 denique si uestimenta ei opus sunt, quae fers, cur conscindis? si non opus sunt, cur fers?
- 81 quare Heraclides Ponticos plus sapit, qui praecepit ut conburerent, quam Democritus, qui ut in melle seruarent. quem si uulgus secutus esset, peream si centum denariis calicem mulsi emere possemus

CYNICVS

- 82 si me hercule pergunt et deorum cura non satisfacitur rei publicae

DE OFFICIO MARITI

- 83 uitium uxoris aut tollendum aut ferendum est. qui tollit uitium, uxorem commodiorem praestat; qui fert, sese meliorem facit

DE SALVTE

84 *Varro autem in satira quae scribitur de salute ait mundum haud natum esse neque mori*

DESULTORIUS

περὶ τοῦ γράφειν

- 85 alius domini delicias phaselon, aptum
tonsillae litore in †ouilem † fictae, soluit
86 feruere piratis uastarique omnia circum

DEVICTI

περὶ φιλονικίας

- 87 properate uiuere, puerae, qua sinit aetatula
ludere, esse, [amare] et Veneris tenere bigas
- 88 quis rutundam facere cetram nequeat?
- 89 dicat pugil: 'spectatores, qui miserum putatis uinci, quaero a uobis, si
aduersarius supercilia mi cestis descobinarit, numquis uestrum sua mihi
est daturus?'
- 90 libet me epigrammatia facere et, quoniam nomina non memini, quod in
solum mihi uenerit ponam

ΔΙΣ ΠΑΙΔΕΣ ΟΙ ΓΕΡΟΝΤΕΣ

- 91 purum putum

DOLIVM AVT SERIA

- 92 mundus domus est maxima homulli
quam quinque altitonae †fragmine† zonae

cingunt, per quam limbus pictus
bis sex signis stellumicantibus
altus in obliquo aethere Lunae
bigas acceptat

ECDEMETICVS

93 quadriga

EKATOMBH

περὶ θυσιῶν

94 pater ut cruore laueret ararum aggeres
95 at regis ensis sanguine inbutus nigro

M. TERENTIUS VARRO

- 96 Ludon fluens sub Sardibus flumen tulit
aurum, later quod conquadrauit regius
- 97 ubi illa phalera gemmea atque ephippia
et arma margarito candicantia
- 98 mea igitur hecatombe pura ac puta
- 99 Socrates cum in uinculis publicis esset et iam bibisset *κόνειον*, in exodio
uitae
- 100 habes qui et cuius rei causa fecerim hecatomben. in quo ego, ut puto,
quoniam est luere soluere, lutaui

ENDYMIONES

- 101 ut Mercurium Arcadon colonum

102 discumbimus mussati; dominus maturo ouo cenam conmittit

103 dum sermone cenulam uariamus,

interea tonuit bene tempestate serena

104 diuitum amphoras Chias ad communem reuocat matellam

105 animum mitto speculatum tota urbe ut quid facerent homines cum ex-
perrecti sint me faceret certiore; si quis melius operam sumeret, ut
eius consilio potius uigilium amminicularem nostrum; † qui uidet alium
curuantem extrema noctis tempori

106 qui si, ut uigilare mature coepisti, in eo retinueris

- 107 quare si in somnum reccideris et *οὐδέποτε* eris iterum exper-
rectus
108 sic ad uos citius opinione uertilabundus miser decidi

EPITAPHIONES

περὶ τάφων

- 109 donec foras nos intus euallauerunt
110 pleni libri, inquam, ubi maneant epitaphia eorum, quorum in sepulcris
nec uola nec uestigium exstat

EST MODVS MATVLAE

περὶ μέθης

- 111 uino nihil iucundius quisquam bibit;

hoc aegritudinem ad medendam inuenerunt,
hoc hilaritatis dulce seminarium,
hoc continet coagulum conuiuia

112 Ismenias hic Thebogenes fluit scaturrex

113 quis in omni uita helluo *πιὼν δέπας* olfacit temetum?

114 dolia atque apothecas, tricliniaris †melicas†, Calenas obbas et Cumanos
calices

115 non uides ipsos deos, si quando uolunt gustare uinum, derepere ad
hominum fana, et temetum ipsi illi Libero simpuio ministrari?

116 cupas uinarias sirpare noli. adde cyathum uini in uxorculae pocillum

EVMENIDES

- 117   sed nos simul atque in summam speculam uenimus
                uidemus populum Furiis instinctum tribus
                diuersum ferri, exterritum formidine
- 118 neque furentem eculeum †damacrianum † insanus equiso ex †hibebis †
                morbi fluctibus educet umquam
- 119   nam quae uenustas hic adest gallantibus!
                quae casta uestis! aetas quae adolescentium!
                quae teneris species!
- 120   partim uenusta muliebri ornati stola

- 132 tibi tympanon inanis sonitus matris deum
tonimus . . . tibi nos, tibi nunc semiuiri
teretem comam uolantem iactant tibi galli
- 133 apage in diirectum a domo nostra istam insanitatem
- 134 quin mihi caperratam tuam frontem, Strobile, omittis
- 135 nunc corius ulmum tuus depauit. pergis? heia!
- 136 contra cum psalte Pisia et cum Flora lurcare ac strepis
- 137 tu non insanis, quod tibi uino corpus corrumpis mero?
- 138 in somnis uenit, iubet me cepam esse et sisymbrium

- 139 simul ac languido
corpori solis calidior uisa est aura
- 140 probitatem ac pudorem gallum coepit mihi † uideri
- 141 et ecce de inproviso ad nos accedit cana Veritas,
Attices philosophiae alumna
- 142 cum in eo essem occupatus atque in scola curarer, ut scribit Scantius,
'horno per Dionysia'
- 143 quod ea die mea erat praebitio, in ianuam 'caue canem' inscribi iubeo
- 144 et ceteri scolastici saturis auribus scolica dape atque ebriis sophisticae
aperantologia [consurgia] consurgimus, ieiunis oculis
- 145 priusquam responderem, foris nescio quis occupat res indicare

- 146 uix uulgi confluit non furiarum, sed puerorum atque ancillarum, qui omnes me bilem atram agitare clamitantis, opinionem mihi insaniae meae confirmant
- 147 forenses decernunt ut Existimatio nomen meum in sanorum numerum referat
- 148 nam ut arquatis et lutea quae non sunt et quae sunt lutea uidentur, sic insanis sani et furiosi uidentur esse insani
- 149 iens domum praeter matris deum aedem exaudio cymbalorum sonitum
- 150 cum illoc uenio, uideo gallorum frequentiam in templo qui, dum †essena † coronam adlatam inponeret aedilis signo deae, eam gallantes uario recinebant studio

- 151 ubi uident se cantando ex ara excantare non posse, deripere incipiunt
152 'ego medicina, Serapi, utar!' cottidie precantur. intellego recte scriptum
esse Delphis: *θεῶ ἔπου*
153 nunc de te, inquit, meliusculam spem habeo, qui rem spurcissimam
gustare nolueris
154 ego autem qui essem plenus uini et Veneris
155 stolam calceosque muliebris propter positos capio
156 item tragici prodeunt cum capite gibbero, cum antiqua lege ad frontem
superficies accedebat
157 quia plus, inquit, merere debet in quo est uirtus
158 primum iste, qui meret sestertios uicenos
159 quod tunc quaestus tricinus erat, nunc est uber; ut quaestus sit magnus

- 160 patella esurienti posita prouocat Neapolitanas piscinas
161 capite aperto esse iubet, ante lucem suscitatur, frigore torret, uenatum
eicit, ieiunio uellicat
162 ex his atque eius modi institutis ac uita uel ad Herculis athla athletae
facti erant
163 Empedocles natos homines ex terra ait ut blitum
164 ubi dicatur primus Zenon nouam haeresim nouo paxillo suspendisse
165 propter eam porticum situm erat dolium

EΥΡΕΝ Η ΛΟΠΑΣ ΤΟ ΠΩΜΑ

περὶ γεγαμηκότων

- 166 ita uti soliti eramus Romae in balneis, plodere coepimus et mur-
murari

167 ego, unus scilicet antiquorum hominum, subductis superciliis dicam:

γαμήσει ὁ νοῦν ἔχων

168 cuius ubi annis multis masculi uestigium inuentum est

ΕΧΩ ΣΕ

περὶ τύχης

169 aerea terta nitet galea

170 tela dextra uibrant, russae cristae micant

atque <in> insignibus Martiis torques

aureae et scuta caelata Hiberno graui

crebra fulgent argento

171 teges pruina ne iacentem sub dio dealbet †algu danti frigore

172 sapiens et bonum ferre potest modice et malum fortiter aut leuiter

ΕΩΣ ΠΟΤΕ

περὶ ὥρῶν

173 non posse ostrea se Romae praebere et echinos

174 uitae cursum ut cognoscere possem et quae seruitutis et libertatis ab origine ad exodium adductae

ΦΛΑΧΤΑΒΥΛΑ

περὶ ἐπαρχιῶν

175 quare, o Marce, pransum ac paratum esse te hoc minime oportet

- 176 multi enim, qui limina intrarunt integris oculis, strabones sunt facti;
habet quiddam enim ἑλκυστικὸν prouincialis formonsula uxor
177 nec dolorem ἀδιάφορον esse, quod philosophia conmalaxarem ea πάθη;
neque irato mihi habenas dedi umquam neque cupiditati non inposui
frenos
178 atque si addam, quanti misericordia mea heredibus meis stet, quot
miseros subleuauerim
179 quid? tu non uides in uineis quod tria pala habeant tripales dici?
180 domo exeo, intro, et pedes corrigiis conpedio

ΓΕΡΟΝΤΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ

- 181 ergo tum sacrae, religiosae castaeque fuerunt res omnes
182 in quibus Libyssa citrus fasciis cingit fores

- 183 ubi graues pascantur atque alantur pauonum greges
184 uel decem messis ubi una saepiant granaria
185 uineis ubi ampla cella torculum respondeat
186 quotiens priscus homo ac rusticus Romanus inter nundinum barbam
radebat?
187 nouos maritus tacitulus taxim uxoris soluebat cingillum
188 uehebatur cum uxore uehiculo semel aut bis anno, cum arceram, si non
uellet, non sterneret
189 non uides apud <Ennium> esse scriptum:
    'ter sub armis malim uitam cernere
    quam semel modo parere'?
190 sed simul manibus trahere lanam nec non simul oculis obseruare ollam
pultis ne aduratur

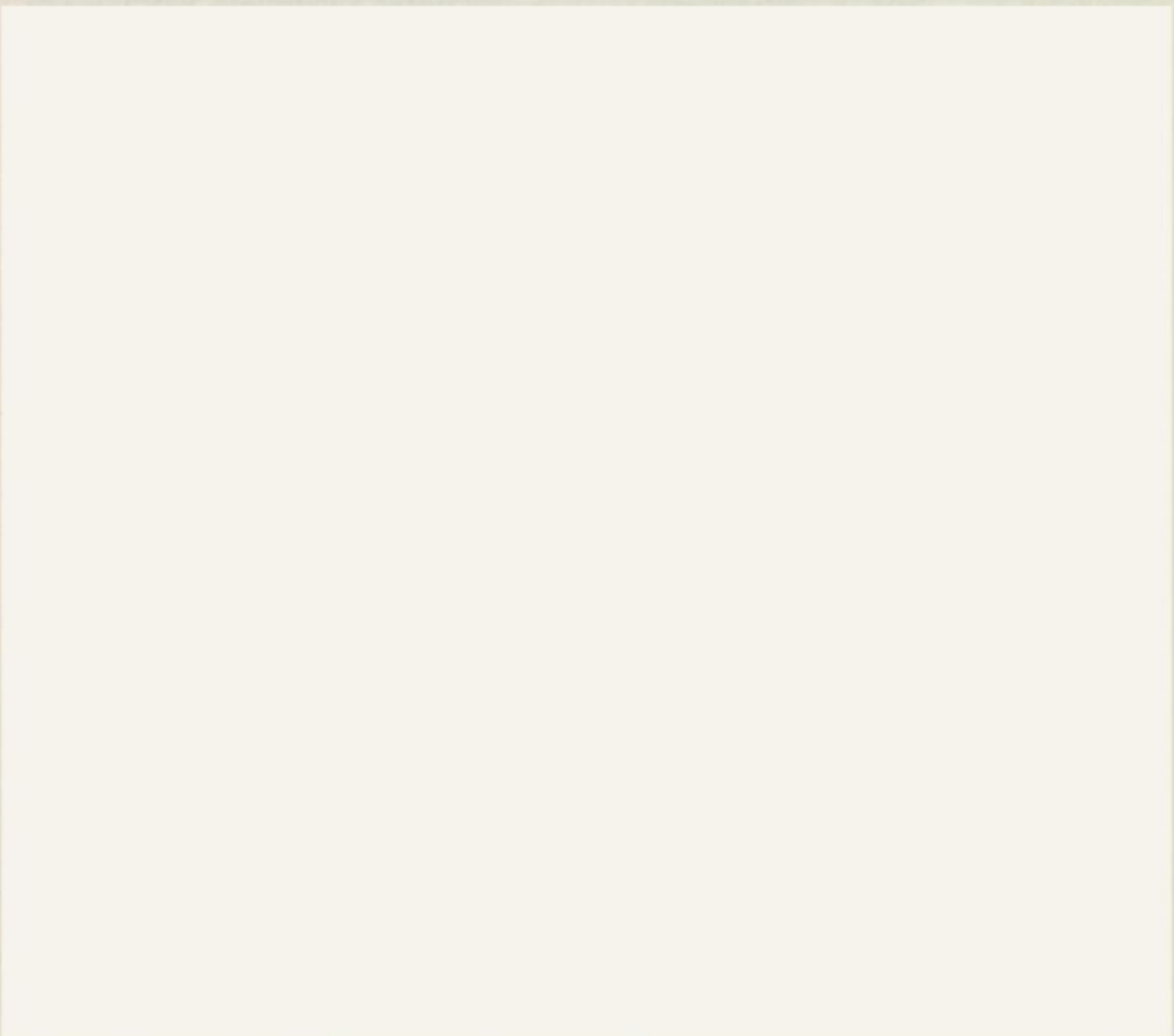

- 191 confluit mulierum tota Roma; quae noctu fieri initia solita etiam nunc
 pinea faxs indicat
 192 rapta a nescio quo mulione raptoris ramitis rumpit
 193 utrum oculi mihi caecuttiunt? an ego uidi seruos in armis contra dominos?
 194 uilico quod nunc satis uix putant, lautum <putabant>
 195 Manius Curius consul, <in> Capitolio cum dilectum haberet nec citatus
 in tribu ciuis respondisset, uendit tenebrionem
 196 hoc est magnum censorem esse ac non studere multos aerarios facere
 197 noctu cultro coquinari se traiecit; nondum enim [mihi] inuecti erant
 cultelli empaestati e Bithynia
 198 putas eos non citius tricas tellanas quam id extricatueros

ΓΝΩΘΙ ΣΕΑΥΤΟΝ

199

ut cremo corpora

- fierent maiora paruo, ut suctu candidi
 lactis
 200 dein cereali fructu ut sucum
 pareret mansum, quo uenarum
 sanguine riuos conpleret
 201 nihil sunt Musae Polyclis
 uestrae, quas aerifice duxit
 202 ut sidera caeli
 diuum circum terram atque axem
 quae uoluuntur motu orbito
 203 candens corpore taurus triuiaie
 lumine lunae

- 204 non uidetis unus ut paruulus Amor ardifeta lampade [arida] agat amantis
aestuantis
- 205 et rex
et misellus ille pauper amat habetque ignem intus acrem;
hic ephebum mulierauit; hic ad moechada adulescentem
cubiculum pudoris primus polluit
- 206 non subsilies ac plaudes et ab Arato posces astricam
coronam? quid enim hoc mirius?
- 207 nonne hominem scribunt esse grandibus superciliis, silonem, quadratum?
[quod Silenus hirsutis superciliis fingeretur]
- 208 qui sint secundum naturam perfecti homines, ut non modo eos specte-
mus, sed etiam imitemur
- 209 non animaduertis cetarios, cum uidere uolunt in mari thunnos, escendere
in malum alte, ut penitus per aquam perspiciant pisces?
- 210 age nunc, contende alterum genus *φιλοθέωρον*, ne quid ibi uideris melius

HERCVLES SOCRATICVS

- 211   quid? <si> sutrinam facere insciu's,
                                  nihil, homo, agis
- 212 in omnibus rebus bonis; cottidiano cubo in Sardinianis tapetibus; chlamyda
est purpurea amiculo

HERCVLES TVAM FIDEM

- 213   noctu Hannibalis cum fugauit exercitum
                                  Tutanus ob tutandum Romae nuncupor;
                                  hacpropter omnes qui laborant inuocant
- 214   procella frigida †arte† obruat celocem
- 215   per maritimas oras uagat
- 216 non Tutilinam, quam ego ipse inuoco, quod meae aures abs te obsidentur

M. TERENTIUS VARRO

IDEM ATTI QVOD TETTI

217 quid est? quid latras? quid rabis? quid uis tibi?

GLORIA

περὶ φθόνου

218 uosque in theatro, qui uoluptatem auribus
huc aucupatum concucurristis domo,
adeste et a me quae feram cognoscite,
domum ut feratis ex theatro litteras
219 tum denique, omnis cum lucerna conbusta est
in lucubrando oliuitasque consumpta est

ΙΠΠΟΚΥΩΝ

220 *M. autem Varro in satira Menippea, quae Ἰπποκύων inscripta est, equites
quosdam dicit 'pedarios' appellatos*

221 Apollonium ideo excuriant quia nihil habebat

ΚΟΣΜΟΤΟΥΡΥΝΗ

περὶ φθορᾶς κόσμου

- 222 propter cunam capulum positum
nutrix tradit pollictori
- 223 toga tracta est
et abolla data est; ad turbam abii
fera militiai munera belli
ut praestarem
- 224 detis habenas animae leni
dum nos uentus flamine sudo
suauem ad patriam perducit
- 225 Africa terribilis; contra concurrere ciuis
ciui atque Aeneae misceri sanguine sanguen

M. TERENTIUS VARRO

- 226 † adque egeus fluctus quam lauit ante aquilo †
saeuus ubi posuit Neptuni filius urbem
- 227 singulos lectos stratos ubi habuimus, amisimus propter cariem et tineam
- 228 phrygio, qui puluinar poterat pingere, soliar † deuigebat
- 229 mulieres, aliam cerneret cum stola holoporphyro

CYNODIDASCALICVS

- 230 *Varro in Cynodidascalico phalaecion metrum ionicum trimetrum appellat*

KYNIΣTΩP

231 eclipsis quando sit, cum luna laboret. et si hoc ridicule credunt, dicant
quid laboret

KYNOPHTΩP

232 celerius mater amixit

LEX MAENIA

233 nos, admirantes quod sereno lumine
tonuisset, oculis caeli rimari plagas
234 non hos Pactolus aureas undas agens
eripiet umquam e miseriis

- 235 si qui patriam, maiorem parentem, extinguit, in eo est culpa; quod facit
pro sua parte is qui se eunuchat aut alioqui liberos <non> producit
- 236 nemo est tam negligens quin summa diligentia eligat asinum qui suam
saliat equilam
- 237 ————— exercebam ambulando ut siti capacior
ad cenam ueniret guttur
- 238 contra lex Maenia est in pietate, ne filii patribus luci claro suggilent
oculos
- 239 ad biuiram uenio. cum uellem ostendere quid uellem, Metamelos,
Inconstantiae filius, me reprehendit
- 240 signa tum sacra esse desierunt, posteaquam homines sunt facti <sacri>
- 241 neque in bona segete nullum est spicum nequam neque in mala non
aliquod bonum

ΛΟΓΟΜΑΧΙΑ

- 242 haec lanigeras detonderi docuit tunicareque homullum

243 (*Epicurei*) dicunt summum bonum ἡδονήν, sed rerum honestarum; unde Stoici hanc gulae et corporis libidinem criminantur, <...> τὴν ἀταραξίαν τῆς ψυχῆς, hoc est nihil timere nec cupere summum bonum esse. unde Varro dicit λογομαχίαν inter illos esse

LONGE FVGIT QVI SVOS FVGIT

244 sed uti serat haec legumina arte parua pauca: cicer, eruillam † ac paregia alia spiria ceteris †

245 solus rex, solus rhetor, solus formosus, fortis, aecus uel ad aedilicium modium, purus putus. si ad hunc charactera Cleanthis conueniet, caue attigeris hominem

MAGNVM TALENTVM

246 detotonderat forcipibus † uitariferis

MANIVS

- 247 sternit iuuentus, quam labos mollem facit
248 hic ut quadrato latere stipatae strues
249 harum aedium
summetria confutabat architectones
250 dulcem aquam bibat salubrem et flebile esitet cepe
251 hunc Ceres, cibi ministra, frugibus suis porcet
252 nec sumptibus umquam
legibu' <nec luxu> statues finemque modumque
253 alterum bene acceptum dormire super amphitapo bene molli

- 254 ager derelinqueretur ac periret
'squale scabreque, inluuie et uastitudine'
- 255 quod dum administrant, in scrobe fodiendo inueniunt arcam
- 256 tum ad me ferunt, quod libellionem esse sciebant
- 257 Autumedo meus, quod aput Plotium rhetorem bubulcitarat, erili dolori non defuit
- 258 funere familiari conmoti auito ac patrito more precabamur
- 259 Manius mane se suscitatur, rostrum sub rostra adfert, populum in forum conducit
- 260 habens antepositam alimoniam, sedens altus alieno sumptu, neque post respiciens neque ante prospiciens, sed limus intra limites culinae

M. TERENTIUS VARRO

- 261 tam eum, ad quem ueniunt in hospitium, lac humanum fellasse
262 lecto strato matellam, lucernam, ceteras res esui usuique prae se portant
263 haec aduentoribus accedunt: cellae, claues, claustra, carnaria, dolia
264 lex neque innocenti propter simultatem obstrigillat neque nocenti
propter amicitiam ignoscit
265 quocirca oportet bonum ciuem legibus parere, deos colere, in patellam
dare μικρὸν κρέας
266 non maledicere, pedem in focum non inponere, sacrificari
267 et, cum corrigia dirupta sonat aridum, resectum pedem paenula scorteae
pertegere
268 nec natus est nec morietur: uiget, ueget, utpote plurimum

MARCIPOR

- 269   repente noctis circiter meridie
              cum pictus aer feruidis late ignibus
              caeli chorean astricen ostenderet

- 270   nubes aquai frigido uelo leues
          caeli cauernas aureas obduxerant
          aquam uomentes inferam mortalibus
271   uentique frigido se ab axe eruperant,
          phrenetici septentrionum filii,
          secum ferentes tegulas, ramos, syrus
272   at nos caduci naufragi, ut ciconeae
          quarum bipinnis fulminis plumas uapor
          perussit, alte maesti in terram cecidimus
273   Propontis unda quam liquenti caerula
          natantem perfundit, cape
274   †delunae † bipinnis ut leuis passerculus
275   spatale euirauit omnes ueneriuaga pueros

- 276 hic in ambiuo nauem conscendimus palustrem, quam nautici equisones
per uiam [quam] ducerent loro
- 277 quid? qui uident et circumstant, non rident? — credo ridere: hiantis
uideo, ridentis non audio
- 278 ut eat ac rem publicam administret, quod pulli ientent
- 279 utri magis sunt pueri? hi pusilli pigri qui expectant nundinas, ut magister
dimittat lusum
- 280 astrologi non sunt, qui conscribillarunt pingentes caelum?
- 281 et Diogenes Cynicos, qui ab Alexandro rege iussus optare quid uellet se
facturum

- 282 dein inmittit uirile ueretrum. ut flumen offendit buccam Volumnio
 283 altera exorat patrem libram ocellatorum, altera uirum semodium
 margaritarum
 284 dixit regi Medeam aduectam per aera in reda anguibus
 285 Pelian ei permisisse ut se uel uiuum degluberet, dummodo redderet
 puellum
 286 eodem coniecisse mera miracula nescioqua
 287 haec in aeno bis terue tudiculasse

MARCOPOLIS

περὶ ἀρχῆς

- 288 nemini Fortuna currum a carcere intimo missum
 labi inoffensum per aequor candidum ad calcem siuit
 289 natura humanis omnia sunt paria:
 qui pote plus, urget, piscis ut saepe minutos
 magnus comest, ut auis enicat accipiter

M. TERENCEI VARRO

- 290 sensus portae; uenae hydragogiae; clauaca intestini
291 cui celer δι' ἐνὸς λήμματος λόγος, Antipatri Stoici filius, rutro caput
displanat
292 noctilucam tollo; ad focum fero; inflo; anima reuiuiscit

MELEAGRI

- 293 aut ille, ceruum qui uolatili currens
spero secutus tragulae traiecit
294 currere, uigilare, esurire, ecquando haec facere oportet? quam ad finem?
295 quaero, utrum fructus an delectationis causa? si fructus, ut uendatis
296 sin autem delectationis causa uenamini, quanto satius est saluis cruribus
in circo spectare quam his descobinatis in silua cursare
297 quid hic uenator non cepit?

- 298 quem idcirco terra non cepit et caelum recepit
 299 adde hydram Lernaeam et draconem Hesperidum, quot bestiae fuerunt
 inmanes
 300 si non malit uir uiracius uxorem habere Atalantam
 301 non modo suris apertis, sed paene natibus apertis ambulans
 302 cum etiam Thais Menandri tunicam demissam habeat ad talos
 303 funus exequiati laute ad sepulchrum antiquo more silicernium confecimus
 [id est *περίδειπνον*]. quod pransi discedentes dicimus alius alii 'uale'

MODIVS

- 304 sed, o Petrulle, ne meum taxis librum,
 si te †pepigat haec modo †scenatilis

- 305 si displicebit tam tibi latum mare
†partis quantum †spungeam deletilem
306 an qui gradu tolutili
<te>, temerius quam [tute] molliter uectus, cito
relinquat
307 capitis corona †uaccitis liuei †
face ut labore flatili uiridis premit
308 quis poculis argenteum chorum intro ibit popino?

- 309 quaero meas lubidinis ad tibias bilinguos
310 tremodiam amphoramque eundem temeti ac farris modum
311 quod tum erant in Graecia coma promissa, rasa barba, pallia trahentes
312 omnes uidemur nobis esse belli, festiui, saperdae cum simus *σαπροί*
313 quam storum quorum uitreae togae ostentant tunicae clauos
314 sed Cynicis inuolucrum et pallium luteum non est
315 et hoc interest inter Epicurum et ganeones nostros quibus modulus est
uitae culina
316 asse uinum, asse pulmentarium, secundas, quo natura aurigatur, non
necessitudo

- 317 putat fore hoc quod nunc comedonibus uenit usu quibus amota uoluptate
cum edunt, dumtaxat gula gaudet
- 318 hanc eandem uoluptatem tacitulus taxim consequi lapatio et tisana
possum
- 319 in cubiculo dormire mallet scilicet potus uinum meum cibarium quam
ego dominus cubarem
- 320 quid aliud est quod Delphice canat columna litteris
suis *ἄγαν μηθέν*, iubens nos facere ad mortalem modum,
medioxime, ut quondam patres nostri loquebantur
- 321 non eos optime uixisse qui diutissime uixent, sed qui modestissime
[id est modice]

MVTVVM MVLI SCABVNT

περὶ χωρισμοῦ

- 322 ubi lucus opacus teneris fruticibus aptus

- 323 ut gralatores qui gradiuntur perticae sunt ligna, φύσει ἀκίνητα, sed ab homine eo, qui in is stat, agitantur, sic item animi nostri sunt gralae crura ac pedes nostri, φύσει ἀκίνητοι, sed ab animo mouentur
- 324 itaque si plures dies inter medici discessum et aduentum pollictoris interfuerunt, et id aestate, uideas
- 325 ut uenalem tuniculam poneret cottidie, ut †uideret† totum; denique etiam suis manibus lanea tracta ministrasset infectori

NECIS QUID VESPER SERVS VEHAT

- 333 *Lepidissimus liber est M. Varronis ex satiris Menippeis, qui inscribitur*
 Nescis quid uesper serus uehat, *in quo disserit de apto conuiuuarum numero*
deque ipsius conuiuii habitu cultuque. dicit autem conuiuuarum numerum
incipere oportere a Gratiarum numero et progredi ad Musarum, ut, cum
paucissimi conuiuiae sunt, non pauciores sint quam tres, cum plurimi, non
- 334 *plures quam nouem. nam multos, inquit, esse non conuenit, quod turba*
 plerumque est turbulenta et Romae quidem stat, sedet Athenis, nus-
- 335 *quam autem cubat. ipsum deinde conuiuium constat, inquit, ex rebus*
 quattuor et tum denique omnibus suis numeris absolutum est, si belli
 homunculi conlecti sunt, si electus locus, si tempus lectum, si apparatus
- 336 *non neglectus. nec loquaces autem, inquit, conuiuas nec mutos legere*
 oportet, quia eloquentia in foro et aput subsellia, silentium uero non in
- 337 *conuiuiio, set in cubiculo esse debet. sermones igitur id temporis habendos*
censet non super rebus anxiis aut tortuosis, sed iucundos atque inuitabiles
et cum quadam inlecebra et uoluptate utiles, ex quibus ingenium nostrum
- 338 *uenustius fiat et amoenius. quod profecto, inquit, eueniet, si de id genus*
 rebus ad communem uitae usum pertinentibus confabulemur, de quibus
- 339 *in foro atque in negotiis agendis loqui non est otium. dominum autem,*
inquit, conuiuii esse oportet non tam lautum quam sine sordibus, et
- 340 *in conuiuiio legi non omnia debent, sed ea potissimum, quae simul sint*
βιωφελῆ et delectent.

- 341** *neque non de secundis quoque mensis, cuiusmodi esse eas oporteat, praecipit. his enim uerbis utitur: bellaria, inquit, ea maxime sunt mellita, quae mellita non sunt; πέμμασιν enim cum πέψει societas infida. quod Varro hoc in loco dixit bellaria, ne quis forte in ista uoce haereat, significat id uocabulum omne mensae secundae genus. nam quae πέμματα Graeci aut τραγήματα dixerunt, ea ueteres nostri bellaria appellauerunt.*
- 340** in conuiuio legi nec omnia debent et ea potissimum, quae simul sint βιωφελῆ et delectent, potius ut id quoque uideatur non defuisse quam superfuisse

OCTOGESSIS

περὶ νομισμάτων

- 342** postquam auida libido rapere ac comedere coepit
seque opificio non probiter clepere
- 343** in quo nobilius est Philippeum quod accipimus quam quod bibimus,
cum alterum addamus in bulgam, alterum in uesicam
- 344** non haec res de Venere paeta strabam facit

345 hoc erat incommodi, quod nesciebamus semel unum singulum esse
346 uiue meque ama mutuiter

OEDIPOTHYESTES

347 per idem tempus Oedipus Athenas exul uenire dicebatur, qui consolaret

ΟΝΟΣ ΛΥΡΑΣ

348 Phonascia sum, uocis suscitabulum
cantantiumque gallus gallinaceus
349 si quis †melodini† †ὄνος λύρας
praesepibus se retineat forensibus
350 quibus suam delectet ipse amusiam
et auiditatem speribus lactet suis

- 351 quam mobilem diuum lyram sol harmoge
 quadam gubernans motibus diis ueget
 352 neque orthopsalticum attulit psalterium
 quibus sonant in Graecia dieteria
 353 ut comici †nothidi †scenatici
 354 qui fabularum conlocant exordia
 355 ualete et me palmulis producite
 356 Pacui discipulus dicor; porro is fuit <Enni>,
 Ennius Musarum. Pompilius clueor
 357 maerentis ut quietus ac demissior probandus,
 Ἀχιλλέως ἠρωικός, ἰωνικὸς κιναίδου
 358 equi colore dispares item nati:
 hic badius, iste giluus, ille murinus

359 iurgare coepit dicens:

'quae scis, atque in uulgam uulgas artemque expromis inertem'

360 tuus autem ipse frater cibarius fuit Aristoxenus

361 nempe suis siluaticos in montibus sectaris uenabulo aut ceruos, qui tibi mali nihil fecerunt, uerutis. a, artem praeclaram!

362 primum eam esse φυσικήν, quod siet ἔμφυτος, ut ipsa uox, basis eius

363 homines rusticos in uindemia incondita cantare, sarcinatricis in machinis

364 non uidisti simulacrum leonis ad Idam eo loco, ubi quondam subito eum cum uidissent quadrupedem galli tympanis adeo fecerunt mansuem, ut tractarent manibus?

365 saepe totius theatri tibiis, crebro flectendo, conmutari mentes, erigi animos eorum

- 366 scientia doceat, quem ad modum in psalterio extendamus neruias
367 uoces Amphionem; tragoedum iubeas Amphionis agere partis; infantio-
torem quam meus est mulio
368 et id dicunt suam Briseidem producere, quae eius neruia tractare solebat
369 si non plus testiculorum offenderis quam in castrato pecore in Apulia,
uincor non esse masculum ad rem

PAPIA PAPAЕ

περὶ ἐγκωμίων

- 370 quos calliblepharo naturali palpebrae
tinctae uallatos mobili septo tenent

- 371 laculla in mento inpressa Amoris digitulo
uestigio demonstrat mollitudinem
- 372 collum procerum fictum leui marmore
regillae tunicae purpura distinguitur
- 373 omni opstat in ministerio inuidum tabes
- 374 dominum conuiui, uinum, aliudue quid mi laudato
- 375 ante auris modo ex subolibus paruuli intorti demittebantur sex cincinni;
oculis suppaetulis nigelli pupuli quam hilaritatem significantes animi!
rictus paruissimus, ut refrenato risu roseo
- 376 qui potest laus uideri uera, cum mortuus saepe furacissimus ac nequissi-
mus ciuis iuxta ac Publius Africanus

- 377 si et accusator et reus erunt tenebriones, uterque utrumque uituperato
378 praetor uester eripuit mihi pecuniam. de ea questum ad annum ueniam
ad nouum magistratum, cum hic rapo umbram quoque spei deuorasset
379 ille ales gallus, qui suscitabat †aitharum † Musarum scriptores? an hic
qui gregem rabularum?
380 hoc Graecis renuntiato, ut facile intellegeres nos ab his amari. con-
murmurantur *αὐτοί*
381 quare resides lingulacae, optrectatores tui, iam nunc murmurantes
dicunt: *μωμήσεται τις μᾶλλον ἢ μειμήσεται*
382 inperito nonnumquam concha uidetur margarita, uitrum smaragdus
383 dum uixit, promiscas auis mei in cortibus pauit

PAPPVS AVT INDEX (?)

384 nasturicium [indige] nonne uides ideo dici quod nasum torqueat, ut
uestispicam quod uestem spiciat?

PARMENO

385 lepusculi timentis, hoc quadrangulum
dedit Diana rete nexile, arcyas,
uiscum fugai, lineamque conpedem
386 exeunt citi, strepunt, [exeunt] bount
387 cauo fonte uti cum inrigauit aurium anfracta in siluam uocans

- 396 micandum erit cum Graeco, utrum ego illius numerum an ille meum sequatur
- 397 †paci in † huius nascuntur pueri Rhythmus et Melus
- 398 poema est lexis enrythmos, id est, uerba plura modice in quandam coniecta formam; itaque etiam distichon epigrammation uocant poema. poesis est perpetuum argumentum ex rythmis, ut Ilias Homeri et Annalis Enni. poetice est ars earum rerum
- 399 in quibus partibus, in argumentis Caecilius poscit palmam, in ethesin Terentius, in sermonibus Plautus

ΠΕΡΙ ΑΙΠΕΣΕΩΝ

- 400 tum contremula aquilenta aput alta
littora oreris ac nobilis omnibus reluces
- 401 neque in polubro mystico coquam carnes
quibus satullem corpora ac famem uentris
- 402 porro inde ab uno quoque compito ternae uiae oriuntur, e quibus singulae [extumae] exitum ac τέλος habent proprium. a primo compito dextimam uiam munit Epicurus

ΠΕΡΙ ΕΔΕΣΜΑΤΩΝ

- 403 *M. Varro in satura, quam περὶ ἐδεσμάτων inscripsit, lepide admodum et scite factis uersibus cenarum ciborum exquisitas delicias comprehendit. nam pleraque id genus, quae hēlluones isti terra et mari conquirunt, exposuit inclusitque in numeros senarios. et ipsos quidem uersus, cui otium erit, in libro, quo dixi, positos legat; genera autem nominaque edulium et domicilia ciborum omnibus aliis praestantia, quae profunda ingluuies uestigauit, quae Varro obprobrans exsecutus est, haec sunt ferme, quantum nobis memoriae est: pauus e Samo, Phrygia attagena, grues Melicae, haedus ex Ambracia, pelamys Chalcedonia, muraena Tartesia, aselli Pessinuntii, ostrea Tarenti, pectunculus <...>, helops Rhodius, scari Cilices, nuces Thasiae, palma Aegyptia, glans Hiberica*
- 404 si, quantum operae sumpsisti, ut tuus pistor bonum faceret panem, eius duodecimam philosophiae dedisses, ipse bonus iampridem esses factus. nunc illum qui norunt uolunt emere milibus centum, te qui nouit nemo centussis

ΠΕΡΙ ΕΞΑΓΩΓΗΣ

- 405 quemnam te esse dicam, fera qui manu corporis feruidos
fontium aperis lacus sanguinis teque uita leuas
ferreo ensi?

- 406 Andromeda uincta et proposita ceto non debuit patri suo, homini stupidissimo, in os expuere uitam?
- 407 quaerit ibidem ab Hannibale, cur biberit medicamentum. 'quia Romanis' inquit 'me Prusiades tradere uolebat'
- 408 non uituperamus, cum sciamus digitum praecidi oportere, si ob eam rem gangraena non sit ad brachium uentura
- 409 quam sympathian lumbi ad oculos haberent, quid inguinum interesset, puerum utrum essem deuirginatum usurus an †monuce ρως ac purus dum cogito †
- 410 quid puer rogasset et petasatus capite adnuisset. ac discedens numero uenire ait adolescentem

ΠΕΡΙ ΚΕΡΑΥΝΟΥ

- 411 cum dixisset Vitulus, ecce tibi caldis pedibus quidam nauicularius semustilatus inrumpit se in curiam

M. TERENTIUS VARRO

- 412 cognitio enim trium, fulgetrae, tonitrum, fulguris, a fulmine orta
413 *testatur etiam Terentius Varro in ea satira quae inscribitur περὶ κερανοῦ
maiores solitos decimam Herculi uouere nec decem dies intermittere quin
pollucerent ac populum ἀσύμβολον cum corona laurea dimitterent cubitum*

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

Liber I

- 414 tum uero doces historiam necessariam, semel unum singulum esse
415 in hac ciuitate agros colunt harenosos; praeter hos fluit amnis, quam
olim Albulam dicunt uocitatam
416 in hac ciuitate tum regnabat Dionysius, homo garrulus et acer

Liber II

περὶ φιλοσοφίας

- 417 nulla ambrosia ac nectar, non alium et sardae, sed
panis, pemma, lucuns, cibus qui purissimus multo est

418 et ne erraremus, ectropas esse multas; omnino tutum esse, sed spissum
iter

419 itaque uideas barbato rostro illum commentari et unumquodque uerbum
statera auraria pendere

†POSTVMI CUI SEPLASIA FETET†

420 appellatur a caelatura caelum, Graece ab ornatu κόσμος, Latine a
puritia mundus

PRANSVS PARATVS

421 luna spectante Adriam, se itiner longum sermone leuare

422 contra coactus ceruus latratu canum
fertur, bisulcis unguis nitens humu

PROMETHEVS LIBER

- 423   ego infelix non queam
uim propulsare atque inimicum Orco inmittere?
nequiquam saepe aeratas manuis conpedes
conor reuellere
- 424   tum ut ~~si~~ subernus cortex aut cacumina
morientum in querqueto arborum aritudine
- 425   atque exsanguibus
dolore elurescat colos
- 426   mortalis nemo exaudit, sed late incolens
Scytharum inhospitalis campis uastitas
- 427   leuis mens umquam somnurnas imagines
adfatur, non umbrantur somno pupulae

- 428 humanae quendam gentem stirpis concoquit, frigus calore at-
que umore aritudinem
miscet
- 429 cum sumere coepisset, uoluptas retineret; cum sat haberet, satias ma-
num de mensa tolleret
- 430 retributa cibi qua exirent per posticum, canalem feci
- 431 id ut scias, audi hoc quod falsum dicis esse, nemini oculos opus esse, si
habet
- 432 Chrysoandalos locat sibi amiculam de lacte et cera Tarentina, quam
apes Milesiae coegerint ex omnibus floribus libantes, sine osse et neruis,
sine pelle, sine pilis, puram putam, proceram, candidam, teneram,
formosam
- 433 aliae . . .nt ricinium aut mitram Melitensem
- 434 eburneis lectis et plagis sigillatis

- 435 in tenebris ac suili uiuunt; nisi non forum hara atque homines, qui nunc,
plerique sues sunt existimandi
436 aemulum illius artis atque obstrigillatorem, quae propter aliquot annos
quaesti nihil fecerit

PSEVDAENEAS

- 437 per
aeuiternam hominum domum
tellurem propero gradum

PSEVDVLVS APOLLO

περὶ θεῶν διαγνώσεως

- 438 cum sex pueri et puellae pariter item sex aut septem †sinuero quae
cum †coro pari uagarunt
439 quod in eius dei templa calceati introeunt; nam in oppido quae est aedes
Apollinis et quae ibi ad Herculis, ut introeat, nemo se excalciatur

QVINQVATRVS

- 440 quid medico mihi est opus?
nempe tuum absintium uti
bibam grauem et castoreum
leuemque robur
- 441 hic bipensiles
forcipes, dentharpagae
- 442 quam lympa melius e lacuna fontium
adlata nido potili permisceat
- 443 cape hanc caducam Liberi mollem dapem
de fronde Bromia autumnitatis uuidae
- 444 an hoc praestat Herophilus Diogeni, quod ille e uentre aquam mittit?
et hoc te iactas? at hoc pacto utilior te Tuscus aquilex

M. TERENTIUS VARRO

- 445 qui Tarentinum tuum ad Heraclidem Ponticon contenderet
447 tu †pleni† contra audes dicere, cum in eborato lecto ac purpureo peristromate cubare uideas aegrotum et eius prius alium quam τῦφον subducere malis
448 quam in testudineo lecto culcita plumea in die dormire

SARDI VENALES

- 449 non te tui saltim pudet, si nihil mei reuereatur?

SERRANVS

περὶ ἀρχαιρεσιῶν

- 450 et petere imperium populi et contendere honores

- 451 ait consulem mihi †pelum cedere†; subsilio et hostias et extispicis
disputantis relinquo
- 452 hunc uocasset e liquida uita in curiae uestrae faecem
- 453 noster Atticus riualis, homo item lectus in curiam, cum macescebat
- 454 dormit alius; nimirum uigilant, clamant, calent, rixant
- 455 rostrum protrudendo incesserunt
- 457 dum in agro studiosius ruror, aspicio Triptoleum sculponeatum bigas
sequi cornutas
- 458 retinet uiatorem meridie praetereuntem fontem, quod autumnitas in
anni tetrachordo μέσην praeterierat
- 459 occipitium †ariuo† deo ostendo, ex oraclo elimino me

SESQVEVLIXES

- 460 omnes irritans uentos omnesque procellas
461 ipsum auidum uini inuitau poclis large atque benigne
462 ubi nitidi ephebi, ueste pulla candidi,
modeste amicti, <sophia> pascunt pectora
463 suspendit Laribus †marinas † mollis pilas,
reticula ac strophia
464 iugere uolitans miluus aquam e nubibus tortam indicat fore, ut tegillum
pastor sibi sumat

- 465 uias stelligeras aetheris explicans aere cauo sonitum †hic in
coturnis
- 466 in Thespiadum choro derepente
- 467 Pieridum comes
- quae tenent cana putri gelo montium
saxa
- 468 nauibus duodecim domum profectum decem annos solidos errasse
- 469 Diogenem postea pallium solum habuisse; et habere Vlixem meram
tunicam, pilleum ideo [non] habere
- 470 quod Minerua propter stet, id significare eum propter doctrinam
- 471 aduersi uenti ceciderunt. quodsi pergunt diutius mare uoluere, uereor
ne me quoque, quom domum ab Ilio cossim uenero, praeter canem
cognoscat nemo

- 472 uentus buccas uehementius sufflare et calcar admouere
473 quocumque ire uellemus, obuius flare. ubi corpori aerinas conpedes
inpositas uideo
474 ubi dicuntur barbari innumerabiles lateres aureos habuisse
475 hic enim omnia erat: idem sacerdos, praetor, parocos, denique idem
senatus, idem populus [kaput]
476 ubi quod lupam alumni fellarunt olim
477 antequam militia subactus aliquot annis erat
478 in castris permansi; inde caballum reduxi ad censorem
479 itaque tum eum mordacem, calcitronem, horridum miles acer non uita-
bat
480 nunc emunt trossuli nardo nitidi uulgo Attico talento eum
481 qui se in ganeum accensum coniecit amicae

- 482 quid enim est quod homo masculus lubentius uidere debeat bella uxore?
483 unam enim uiam Zenona moenisse duce uirtute; hanc esse nobilem;
alteram Carneadem desubulasse, bona corporis secutum
484 alteram uiam deformasse Carneadem uirtutis [se] cupis acris aceti

SEXAGESIS

- 485 o stulta nostri pectoris dormitio
uigilabilis, quae me puellum inpuberem
cepisti
486 adest fax inuoluta incendio
487 senibus crassis Romuli non uidimus quid fiat?
488 ergo tum Romae parce pureque pudentis
uixere. en patriam! nunc sumus in rutuba

- 489 neque quas †agi pennis anates, remipedas buxeirostris
pecudes, paludibus nocte nigra ad lumina lampadis
sequens
- 490 se circumspexi atque inuenisse se, cum dormire coepisset tam glaber
quam Socratis calua, esse factum ericium cum pilis albis, cum pro-
boscide
- 491 Romam regressus ibi nihil offendi quod ante annos quinquaginta, cum
primum dormire coepi, reliqui
- 492 eo ut uiaticum ex arcula adderem in bulgam
- 493 acciti sumus ut deponeremur. murmur fit ferus
- 494 uix ecfatus erat, cum more maiorum ultro casnares arripiunt, de ponte
in Tiberim deturbant
- 495 in quarum locum subierunt inquilinae impietas, perfidia, impudicitia

- 496 nunc quis patrem decem annorum natus non modo aufert, sed tollit,
nisi ueneno?
- 497 ubi tum comitia habebant, ibi nunc fit mercatus
- 498 quod leges iubent, non faciunt. δὸς καὶ λάβε feruit omnino
- 499 auidus iudex reum ducebat esse κοινὸν Ἐρμῆν
- 500 ut nitens pauonis collus, nihil extrinsecus sumens
- 501 tunc nuptiae uidebant ostream Lucrinam
- 502 an, si equam emissas quadripedem, ut meo asino Reatino admitteres,
quantum poposcissem dedisses equimenti?
- 503   sic canis fit e catello, sic e tritico spica
- 504 qui nobis ministrarunt pueri diebus festis cicer uiride, qui nos [prouocare]
aduocare cum audeant, nos illos reuocare timemus?
- 505 erras, inquit, Marce, accusare nos; ruminaris antiquitates

ΣΚΙΑΜΑΧΙΑ

περὶ τύφου

- 506 te Anna ac Peranna, Panda, te calo, Pales,
 Nerienes <et> Minerua, Fortuna ac Ceres
- 507 postremo quaero: parebis legibus an non?
 anne exlex solus uiues?
- 508 uinum, pemma, lucuns —
 nihil adiuuat ista ministrare
- 509 ego, inquit, ei eam suppetias, quicum mihi nec res nec ratio est,
 'dissociataque omnia ac nefantia'?

510 hoc dico: compendiaria sine ulla sollicitudine ac molestia ducundi ad eandem uoluptatem posse perueniri

SYNEPHEBVS

περὶ ἐμμονῆς

- 511 hic narium seplasiae, hic hedyerum Neapolis
- 512 hodie, si possumus quod debemus populo in foro medio luci claro decoquere
- 513 crede mihi, plures dominos serui comederunt quam canes. quod si Actaeon occupasset et ipse prius suos canes comedisset, non nugas saltatoribus in theatro fieret
- 514 uerere ne manu non mittat, cum tot Romae mendicari honestos audias? semissem dare possis; mittet; quod si non mittet, fugies, si me audies.

cum tempus reuocat, ea praecox est fuga
515 quid te facere oportet litteris inbutum solis Mineruae?

ΤΑΦΗ ΜΕΝΙΠΠΟΥ

516 <Menippus>, ille nobilis quondam canis
hic liquit homines omnes in terrae pila

517 Diogenem litteras scisse cum usioni quod satis esset, tum quod etiam
acroasi bellorum hominum

518 sed ut canis sine coda

519 in charteo stadio epitaphion ago <agona> quo quisque certassit animo
bellus homo, magis delectatus Stoicorum pancratio quam athletarum

520 quod coeperas modo in uia narrare, ut ad exodium ducas

- 521 'ubi lubet, ire licet accubitum' accepto, strenue sussilimus, quod esurigo
findebat costas
- 522 perrexit in interioris partis domuis posticae, ut ait Plautus, 'penitissimae'
- 523 inde putidas uuas, acinis electis et comestis, extendit in lectis quondam
- 524 antiqui nostri in domibus latericiis, paululum modo lapidibus suffunda-
tis, ut umorem ecfugerent, habitabant
- 525 at in segetibus post messem colligebant stramenta, qui domicilia colerent
- 526 ut hirundines, figuli culmis oblitis luto tegulas fingeant
- 527 nec pistorem ullum nossent nisi eum qui in pistrino pinseret far
- 528 Romani *ψαμμακόσιοι*, non qui in urbe inter nundinum calumniarentur

- 529 †*Φιαπααντοισος*† edones Romam, ut turba incendant annonam; et propter phagones ficetulam pinguem aut turdum nisi uolantem non uideo
- 530 aliquot Romae sunt qui cellas uinarias fructuis causa fecerunt
- 531 'in pauimento non audes facere lacunam'; 'at in humu calceos facis elixos'
- 532 sed quae necessitas te iubet aquam effundere domi tuae? si uasa habes pertusa, plumbum non habes? ad quam rem nobis est confluuium? ad quam rem urnarium?
- 533 *λιθόστρωτα* pauimenta et parietes incrustatos
- 534 *περιέχοντα* †*ριαν*† mihi facies maeandrata et uincolata, atque in medio pinges orbem terrae

- 535 non uides in publico ante tabernas, qua populus ambulando, proinde
ut in arato, porcas reddit
- 536 non uides in magnis peristylis, qui cryptas domi non habent, sabulum
iacere † a pariete aut e † xystis, ubi ambulare possint
- 537 haec Numa Pompilius fieri si uideret, sciret suorum institutorum nec
uolam nec uestigium apparere
- 538 nihil magis decere mulierem quam de muliebri ricinio pallium simplex
- 539 saltem infernus tenebrio, κακὸς δαίμων, atque habeat homines sollicitos
quod eum peius formidant quam fullo ululam

TESTAMENTVM

περὶ διαθηκῶν

- 540   sic ille puellus Veneris repente Adon
              cecidit cruentus olim

M. TERENTIVS VARRO

- 541 uenio nunc ad alterum genus testamenti quod dicitur *φυσικόν*; in quo
Graeci belliores quam Romani nostri
542 e mea *φιλοφθονία* natis quos Menippea haeresis nutricata est tutores do
'qui rem Romanam Latiumque augescere uultis'
543 si quis mihi filius unus pluresue in decem mensibus gignantur, ii, si erunt
ὄνοι λύρας, exheredes sunt; quod si quis undecimo mense *κατὰ Ἀρι-*
στοτέλην natus est, Attio idem, quod Tettio, ius esto apud me

TITHONVS

περὶ γήρωσ

- 544 qua uoluptate aeuitatis extimam attigit metam [aeuitas]
545 quam dereliquit multicupida iuuenilitas

- 546 ac mammam lactis sugentem pascere [et] pupum
547 sic inuitata matura anima corporeum corticem facile relinquit
548 risi multum, lusi modice [ambis]

ΤΟ ΕΠΙ ΤΗΙ ΦΑΚΗΙ ΜΥΡΟΝ

περὶ εὐκαιρίας

- 549 nec multinummus piscis, ex salo captus,
helops neque ostrea illa magna †capta †
quiuit palatum suscitare
550 tu quidem ut facias censeo, quoniam tu quoque adhuc adolescentiaris
551 legendo autem et scribendo uitam procudito

ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΤΟ ΠΑΙΔΙΟΝ

περὶ παιδοποιίας

- 552 ac liberos parare cui necesse sit?
non est merum; nec tu edepol quid simulas tuis
- 553 annos multos quod parere ea non poterat, mulierem foras baetere iussit
- 554 an, etiamsi audisset, reddere potuisset: 'mulierem tetricae [horrentis]
educatam †ad Appiam †moribus bonis'
- 555 quare, si diligens est ad amussim, per me licet adsumas γενεθλιακόν

ΤΡΙΚΑΡΑΝΟΣ

- 556 καὶ τρεῖς οἶδε (*Pompeius Crassus Caesar*) τὸ μέγιστον ἐπὶ πᾶσι κράτος
ἔχοντες τὰς χρείας ἀλλήλοις συνηράνιζον. καί τις αὐτῶν τήνδε τὴν
συμφορὴν συγγραφεύς, Οὐάρον, ἐνὶ βιβλίῳ περιλαβὼν ἐπέγραψε
Τρικάρανον

ΤΡΙΟΔΙΤΗΣ ΤΡΙΠΥΛΙΟΣ

περὶ ἀρετῆς κτήσεως

- 557 nec coruscus imber, alto nubilo cadens multus,
grandine implicatus albo
- 558 illud uero quondam †meae†, ut ego non metuam fulmen; nam aruspicem
tristem †simul ac dici† non quaero
- 559 sed ut ecus, qui ad uehendum est natus, tamen hic traditur magistro, ut
equiso doceat tolutim
- 560 *Varro tamen ait se legisse Empedotimo cuidam Syracusano a quadam
potestate diuina mortalem aspectum detersum, eumque inter cetera tres
portas uidisse tresque uias: unam ad signum scorpionis, qua Hercules ad
deos isse diceretur; alteram per limitem, qui est inter leonem et cancrum;
tertiam esse inter aquarium et pisces*
- 561 priusquam in orchestra pythaulis inflet tibias, domi suae ramices rumpit

M. TERENTIUS VARRO

TRIPHALLVS

περὶ ἀρρενότητος

562 ego nihil, Varro, uideo; ita hic obscurat, qui ante me est, nescio qui
longurio

563 calamistra

VINALIA

περὶ ἀφροδισίων

564 etenim sic uide: utrum mercedem accipit is, qui meas uenit segetis ut
sariat, an ego ab illo? sic ego, cum tuus sim sartor, si tu plus laboras
quam ego, do

VIRGVLA DIVINA

565 et pullos peperit fritinnientis
566 quos non lacte nouo leuata pascat
567 sed pancarpineo cibo coacto
libamenta legens caduca ueris

- 568 ad quos cum uolueris uenit putillos
usque ad limina †nidica uilis †
- 569 cum neque aptam mollis umeris fibulam sagus ferret
- 570 'ego nunc postulem, Agamemno, meum?' tantis coturnis accipit Critonia
caliandrum
- 571 non quaerenda est homini, qui habet uirtutem, paenula in imbri?
- 572 praesertim cum uentrem meum coherceam nec murmurari patiar
- 573 oleum in lucubrationem seruabimus quam in asparagos totam lecythum
euertamus
- 574 primum uenit in urbem atque intra muros; deinde accedit prodius atque
introit domum, id est intra priuatos muros

ΥΔΡΟΚΥΩΝ

575 non uides apud Mnesitheum scribi tria genera esse uini, nigrum, album, medium, quod uocant *κισρόν*, et nouum, uetus, medium? et efficere nigrum uiris, album urinam, medium *πέψιν*? nouum refrigerare, uetus calefacere, medium esse prandium caninum?

SATVRAE INCERTAE

456 †serapa † recte purgatum scito, quom uidebis Romae in foro ante lanienas pueros pila expulsim ludere

576 aut frigidos nimbos aquai caduciter ruentis
pertimuerunt aquatilis querquedulae natantes

577 trisulcae fores,
pessulis liberatae, dehiscunt graues

atque innixae in tardos cardinum turbines
578 ponam bisulcam et crebrinodam arundinem

- 578b hanc festuculae
 pallio amictam uallus †mitis iacta † uentilat
 lenem ad auram crassasque aufert paleae tunicas cortices
- 579a uer blandum uiget aruis <et> adest hospes hirundo
- 579b *ubi denique Apollo diuinus, cum a piratis maritimisque praedonibus et
 spoliatus ita est et incensus, ut ex tot auri ponderibus quae infinita con-
 gesserant saecula ne unum quidem habuerit scripulum quod hirundinibus
 hospitis, Varro ut dicit Menippeus, ostenderet?*
- 580 ponuntur tenues porri
- 581 si quid de bulbis dixi, in aquam qui Veneris ostium quaerunt, deinde ut

legitimis nuptiis in cena ponuntur, sed et cum nucleis pineis et cum
erucæ suco et pipere

582 a *et Romani stili Diogenes Varro trecentos Ioues, seu Iuppiteros dicendum
est, sine capitibus inducit*

582 b *et Romanus cynicus Varro trecentos Ioues, siue Iuppiteros dicendum, sine
capitibus inducit*

583 *Stoicus? quomodo potest rotundus esse, ut ait Varro, sine capite, sine
praeputio? est aliquid in illo Stoici dei, iam uideo: nec cor nec caput habet*

584 capite permulso

585 *ψαμμακόσια*

586 fulmenta lectum scandunt.

587 †ecclesiam † in regiam arcam inpancrarunt

588 quid mihi somno, si dormitio tollitur?

589 quid mirum? ex agri depolitionibus eiciuntur, hic cenaculo inpolito
recipiuntur

590 'est tibi', inquit, 'si festinas, pilleum'

591 et tamen non demolio rostra

SATVRARVM MENIPPEARVM FR. 581-IV

DE COMPOSITIONE SATVRARVM

pareutactae adsunt, mulier quae mulier, Venus [caput]

FRAGMENTA FALSO VEL TEMERE MENIPPEIS ADSCRIPTA

- I Gallica porta carros adcuratiusque politos
- II semoneque inferius derelicto deum depinnato orationis attollam alloquio
- III scriptulum

IV

TANAQVIL

non modo absens quicquam de te sequius cogitabit, sed etiam ruminabitur humanitatem

- V <uinnulum> sensi locum
VI *Burrae Vatronianae: fatuae ac stupidae; a fabula quadam Vatroni auctoris quam Burra inscripsit, uel a meretrice Burra*
VII huic similis <ex> curis expedita lamentatur
VIII *haec de quattuor coniugationibus, quae pertinent ad uerba, quae analogiae parent, quarum exempla passim perscripta et sunt nota. quae si quis conceperit animo, non facile labetur. sunt enim euidenter exposita <et Lucilio> et Varroni Menippeo*

IX

ΠΕΡΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ

Liber III

propius, proxime

X delitae litterae

XI <abstemius> est, immo scit quo rete leporem teneat lupum non teneri

XII

EPISTVLAE LATINAE

a

Liber I

immo, cum amicorum domus fumat, hilarisco

b

Liber II

tuum opus nemo imitare potest

Liber incertus

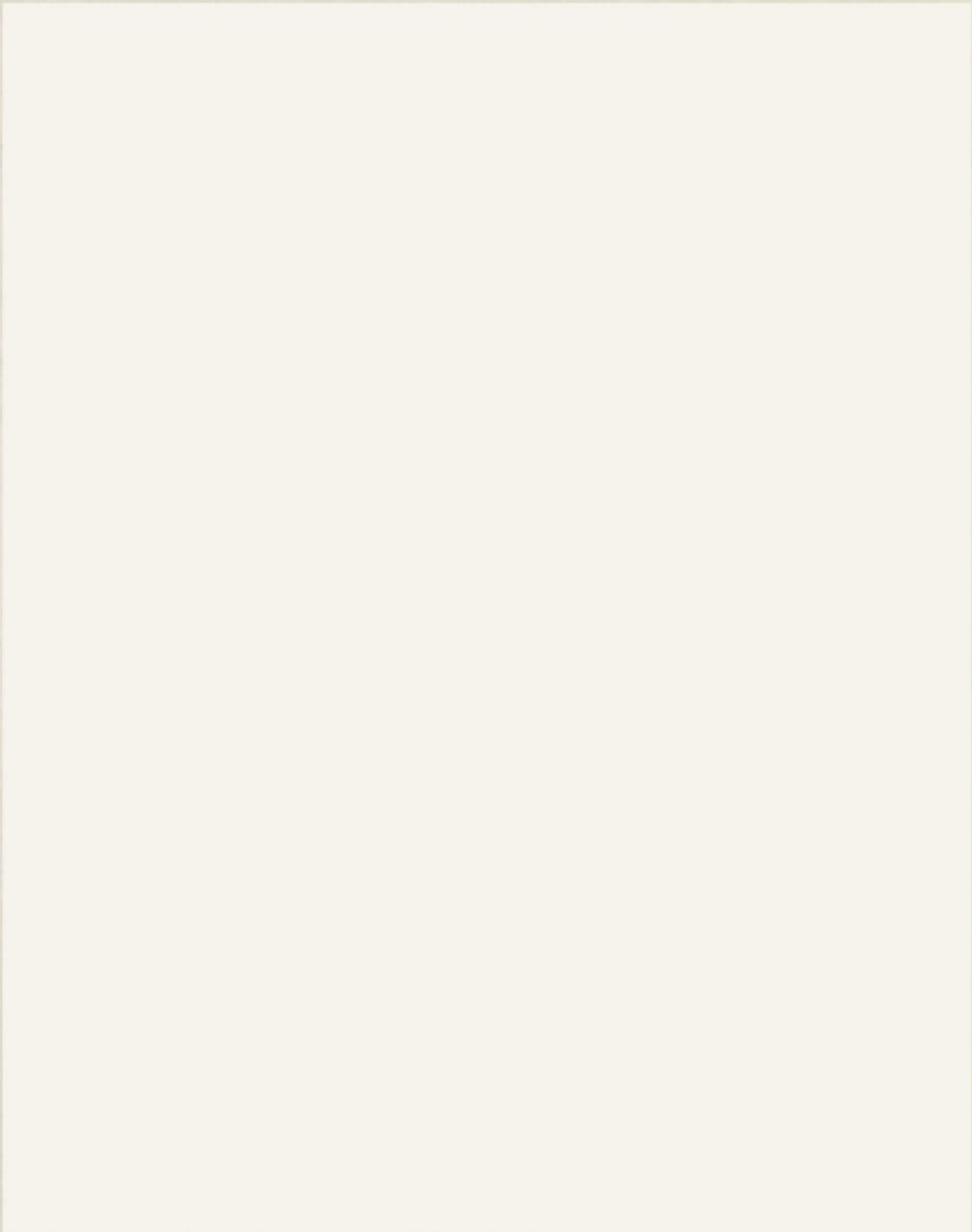
c si uenisses Capuam, quod et pueros minutos uides libenter et maioris animaduertere non uis

d si te in libertatem uindicare non potes, feres fortunam

XIII betacios, sed nigros, quorum deteras radices et mulso decoctas cum sale modico et oleo uel sale, aqua et oleo in se coctas, iusculum facere et potari, melius etiam si in eo pullus sit decoctus

XIV *Varro asinos rudere, canes gannire, pullos pipare dixit*

14. Mai 2014

Hinweise

Signatur	60.8 ^o 750	Stck.	K1
----------	-----------------------	-------	----

RS

Bub

AK

18.02

Titelaufn.

AKB

M. H. U.

FK

1 Rom. Lit. 94.2,

HU

Bio K

Bild K

SWK

Sonderstandort

Signum

Ausleihervermerk

Präsen-
nutzung

